

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Юрій ОСТАПЕЦЬ/
«29» жовтня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Педагогіка вищої школи
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород, 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна етика» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки освітньої програми «Педагогіка вищої школи».

Розробники: Ваколя Зоряна Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 12 від «28» червня 2023 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(підпис)

/Дрина КОЗУБОВСЬКА/
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «29» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

(підпис)

/Олена ПОПАДИЧ/
(прізвище та ініціали)

© Ваколя З.М., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	1	1
	Лекції:	
	26	10
	Практичні (семінарські):	
	16	4
Вид підсумкового контролю: модульне контрольне оцінювання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	78	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика» є формування у магістрантів моральних цінностей професії викладача вищої школи через засвоєння її нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі; надання студентам необхідних знань з етичної комунікації в професійній діяльності; здатність займати чітку моральну позицію в дискусіях на етичні теми і виховувати свої власні думки; формування у магістрантів цілісного, системного уявлення про специфіку професійної моралі педагогів; формування умінь і навичок реалізації професійної етики на практиці.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу для розуміння предметної області і професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності. **СК 7.** Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК 10. Здатність працювати в полікультурному середовищі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Педагогіка вищої школи», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.	ПРН 2
Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.	ПРН 3
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.	ПРН 4
Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.	ПРН 6
Ефективно працювати та забезпечувати професійну комунікацію в полікультурному освітньому середовищі.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Професійна етика»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
--	----------

Знати створювати та використовувати мультимедійний та інтерактивний контент, цифрові технології та Інтернет-ресурси у професійній та дослідницькій діяльності.	ПРН 2
Знати психологічні аспекти педагогіки партнерської взаємодії в закладі вищої освіти на засадах педагогіки партнерства для всіх учнів освітнього процесу. Здійснювати продуктивне ділове спілкування, вміти точно формулювати свої думки та на доступному рівні доносити їх до слухачів.	ПРН 3
Знати українську та іноземну мови, вільно володіти як усним, так і письмовим спілкуванням у процесі професійної діяльності та презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.	ПРН 4
Знати правові, соціальні, економічні та етичні норми і на їхній основі ініціювати та реалізовувати дослідницько-інноваційні проєкти у сфері освіти.	ПРН 6
Підтримувати культурну різноманітність, створювати сприятливі умови для розвитку міжкультурної компетентності серед населення, забезпечувати професійну комунікацію в полікультурному освітньому середовищі.	ПРН 12

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Професійна етика» є:

- 1) лекція-бесіда;
- 2) пояснювально-ілюстративний метод;
- 3) інтерактивний метод;
- 4) пояснювально-спонукальний метод;
- 5) евристична бесіда;
- 6) обговорення;
- 7) практичне (семінарське) заняття;
- 8) диспут.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни проходить в індивідуальній, груповій, фронтальній формах.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Професійна етика» проводиться письмово та передбачає виконання завдань з метою діагностики рівня засвоєння основних теоретичних положень змісту навчальної дисципліни, а також виконання завдань, які дозволяють визначати гнучкість педагогічного критичного мислення студентів та рівень сформованості практичних професійних умінь і навичок, креативності у вирішенні проблемних навчальних задач і ситуацій.

Підсумковий контроль – залік, який проводиться в усній формі.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Протягом семестру студенти вивчають два змістових модулів. Після виконання обидвох змістових модулів здійснюється поточний контроль через виконання письмової роботи, що складається з комплексу закритих і відкритих тестових завдань, а також завдань творчого характеру.

Поточний контроль здійснюється за трьома складовими:

- усне опитування на практичних заняттях;
- аналіз педагогічних ситуацій;
- розробка індивідуальних завдань.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється у межах 50 балів:

- **мак 30 балів** – опрацьовано увесь семінарський матеріал та отримано оцінки "добре", "відмінно";
 - **мак 10 балів** – конспектування лекцій, першоджерел, нормативних документів, монографій тощо;

- **мак 10 балів** – виконання індивідуальних творчих завдань, практичних, самостійних робіт тощо.

Модульний контроль може проходити як в усній, так і в письмовій формах. Якщо модульний контроль відбувається у письмовій формі, то студент отримує завдання трьох рівнів складності:

- завдання теоретичного характеру;

- тестові завдання;

- практичне завдання (педагогічна задача, або власне висловлення до певної педагогічної проблеми)

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	9	8	9	8	8		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
13	13	12	12		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	30	4	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	5	1	5
Презентація	1	10	1	10
Есе	2	5	2	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	9	100	9	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з двох запитань описово-аналітичного характеру, 8 тестових завдань та 1 завдання практичного характеру (педагогічна задача), або власне висловлення до певної педагогічної проблеми.

Запитання описово-аналітичного характеру оцінюються у 10 балів (за 2 завдання 20 балів).

Тестові завдання оцінюються у 4 бали кожне (за 8 завдань 20 балів).

Завдання практичного характеру (педагогічна задача), або власне висловлення до певної педагогічної проблеми оцінюється в 10 балів.

Модульна контрольна робота складається з двох запитань описово-аналітичного характеру та 8 тестових завдань.

50 балів (оцінка «відмінно») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

40 балів (оцінка «добре») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

30 балів (оцінка «задовільно») – студент виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань

20 – 10 балів (оцінка «незадовільно») – студент не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше від 50 %.

За роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, а також за самостійну роботу кількість балів залежить від дотримання наступних вимог: повний обсяг виконання навчальних завдань, своєчасність; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань та ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «Професійна етика» є залік, який проводиться в усній формі.

Відповідно до «*Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «зараховано» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «зараховано» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «зараховано» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «зараховано» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «зараховано» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незараховано» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незараховано» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади професійної етики.

Тема 1. Виникнення професійної етики та її призначення в суспільстві.

1. Виникнення етики як науки.
2. Предмет і функції професійної етики.
3. Професійна етика в суспільстві та її взаємозв'язок з іншими науками.
4. Особливості етики різних професій.

Тема 2. Категорії та принципи педагогічної етики.

1. Категорії педагогічної етики.
2. Принципи педагогічної етики.

Тема 3. Структура та специфіка професійної етики викладача вищої школи.

1. Змістовні структурні компоненти педагогічної етики: моральна свідомість, моральні відносини, моральна діяльність.
2. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.
3. Добро і зло у професійній діяльності педагога. Добродесності та вади викладача.
4. Поняття про моральний обов'язок і відповідальність, справедливість і щастя, честь, гідність і совість викладача закладу вищої освіти.

Тема 4. Етика ставлення викладача до своєї праці.

1. Моральні норми ставлення педагога до своєї праці.
2. Відповідність педагога вимогам сучасної вищої школи.
3. Норми етичної поведінки викладачів вищої школи стосовно професії (якість надання освітніх послуг; престиж педагогічної діяльності; впровадження нових освітніх технологій; удосконалення професійного рівня та самовдосконалення; поширення нових знань серед колег і громадськості, повага до своєї професії).
4. Творчість та проблема «конкурентоспроможності» в педагогічній діяльності.

Тема 5. Діловий етикет.

1. Поняття «етикет». Зміст етикетних норм у різні історичні епохи.
2. Етикет як культура спілкування. Принципи гуманізму та демократизму.
3. Моральні вимоги: ввічливість, тактовність, скромність, точність.
4. Загальні правила етикету.
5. Діловий етикет та його основні принципи. Загальні норми ділового етикету.
6. Ввічливі професійні манери – ключовий компонент етикету.

Тема 6. Стиль та імідж ділової людини.

1. Поняття «імідж». Значення зовнішнього вигляду у створенні іміджу професіонала.
2. Професійна зовнішність.
3. Імідж як складова високої професійної компетентності. Елементи професійного іміджу.
4. Основні вимоги до одягу ділової людини. Ключові моменти гардеробу.
5. Міміка, жести, поза – важливі складові професійного іміджу.

Модуль 2. Етика відносин в освітньому просторі.

Тема 7. Етика відносин у системі «викладач-здобувач освіти».

1. Етика відносин у системі «викладач-студент».
2. Специфіка й бар'єри спілкування «по вертикалі».
3. Норми й вимоги до спілкування в системі «викладач-здобувач освіти».

4. Проблема оптимізації формальних і неформальних відносин викладача й студентів.

Тема 8. Етика відносин у системі «викладач-викладач».

1. Етика відносин у системі «викладач-викладач».
2. Загальні морально-психологічні основи професійно-ділового спілкування.
3. Роль морально-психологічного клімату в колективі.
4. Статус особистості в колективі: «зірки», «ті кому віддають перевагу», «знедолені» та ін.
5. Професійно-ділові відносини в педагогічному колективі: «по горизонталі» – з колегами й «по вертикалі» – з адміністрацією.

Тема 9. Моральні проблеми взаємин і спілкування у науковому колективі.

1. Психологічна сумісність і несумісність та їх роль у науковому колективі.
2. Специфіка конфліктів у наукових колективах. Основні причини конфліктів.
3. Основні етичні принципи та норми в діяльності менеджера.
4. Моральні принципи та норми керівництва педагогічним колективом.

Тема 10. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку викладача вищої школи.

1. Цілі та завдання педагогічної деонтології як науки про професійну поведінку викладача закладу вищої освіти.
2. Об'єкт і предмет педагогічної деонтології
3. Основні функції, принципи та завдання педагогічної деонтології.
4. Вимоги до професійної поведінки сучасного викладача закладу вищої освіти і зміна їх у процесі історичного розвитку суспільства і вищої школи.
5. Особливості нормативно-рольових функцій педагогічної професії.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. Теоретичні засади професійної етики.						
Тема 1. Виникнення професійної етики та її призначення у суспільстві.	11	2	2			7
Тема 2. Категорії та принципи педагогічної етики.	12	2	2			8
Тема 3. Структура та специфіка професійної етики викладача вищої школи.	11	4	1			6
Тема 4. Етика ставлення викладача до своєї праці.	12	2	1			9
Тема 5. Діловий етикет.	11	2	1			8
Тема 6. Стиль та імідж ділової людини.	11	2	1			8
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	70	14	10			46
Модуль 2. Етика відносин в освітньому просторі.						

Тема 7. Етика відносин у системі «викладач-здобувач освіти».	12	4	1			7
Тема 8. Етика відносин у системі «викладач-викладач».	12	4	1			7
Тема 9. Моральні проблеми взаємин і спілкування у науковому колективі.	12	2	1			9
Тема 10. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку викладача вищої школи.	12	2	1			9
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	50	12	6			32
Разом за семестр	120	26	16			78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. Теоретичні засади професійної етики.						
Тема 1. Виникнення професійної етики та її призначення у суспільстві.	11	1	1			9
Тема 2. Категорії та принципи педагогічної етики.	12	1				11
Тема 3. Структура та специфіка професійної етики викладача вищої школи.	11	1	1			9
Тема 4. Етика ставлення викладача до своєї праці.	12	1				11
Тема 5. Діловий етикет.	12	1				11
Тема 6. Стиль та імідж ділової людини.	12	1				11
Разом за модуль	70	6	2			62
Модуль 2. Етика відносин в освітньому просторі.						
Тема 7. Етика відносин у системі «викладач-здобувач освіти».	12	1	1			10
Тема 8. Етика відносин у системі «викладач-викладач».	12	1				11
Тема 9. Моральні проблеми взаємин і спілкування у науковому колективі.	13	1	1			11
Тема 10. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку викладача вищої школи.	13	1				12
Разом за модуль	50	4	2			44
Разом за семестр	120	10	4			106

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Педагогічна етика як самостійний розділ професійної етики.	2	
2	Ціннісні пріоритети в педагогічній діяльності.	2	
3	Головні принципи педагогічної етики.	2	1
4	Етика відносин в різних системах.	2	1
5	Норми ділового етикету в діяльності педагога та науковця.	2	
6	Педагогічна етика. Елементи авторської майстерності в педагогічній діяльності.	2	1
7	Толерантність в контексті педагогічної культури викладача.	2	1
8	Професійний імідж сучасного викладача вищої школи.	2	
Разом		16	4

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Професійна етика як спосіб регуляції поведінки в конкретних видах професійної діяльності. Загальні принципи професійної етики: професійний обов'язок і особлива форма відповідальності, професійна солідарність та корпоративність. Приватні принципи професійної етики. Специфіка й різновиди професійної етики. Професійні деонтології та моральні кодекси.	8	11
2	Специфіка педагогічної діяльності. Творчість та проблема «конкурентоспроможності» в педагогічній діяльності. Моральні норми ставлення педагога до своєї праці як віддзеркалення специфіки педагогічної діяльності. Відповідність педагога вимогам сучасної вищої школи. Необхідність постійного самовдосконалення педагога.	8	10
3	Головні принципи педагогічної етики: «принцип гуманізму» та «принцип демократизму». Поняття «педагогічна справедливість». Професійна честь и Гідність викладача. Совість та відповідальність педагога.	7	11
4	Принципи гуманізму та демократизму. Принципи оптимізму, громадянськості та патріотизму. Принцип справедливості. Принципи професіоналізму та професійної відповідальності.	7	11
5	Основні правила етикетної культури викладача у різних ситуаціях (знайомство, заняття, повсякденне спілкування, спілкування з оточенням студента, правила поведінки за столом).	8	11
6	Поняття етикету та його призначення. Загальні принципи та норми етикетної культури викладача освітнього закладу. Імідж викладача та шляхи його формування. Позитивний імідж викладача.	8	10
7	Норми етичної поведінки викладачів вищої школи стосовно професії (якість надання освітніх послуг; престиж педагогічної діяльності; впровадження нових освітніх технологій; удосконалення професійного рівня та самовдосконалення; поширення нових знань серед колег і громадськості, повага до своєї професії). Норми етичної поведінки викладачів стосовно	8	10

	студентів (відповідальність за професійний розвиток студентів, повага до автономії студентів, конфіденційність інформації, тендерна рівність, не втручання у приватне життя студентів, взаємне співробітництво). Норми етичної поведінки викладачів стосовно колег.		
8	Загальні морально-етичні основи професійно-ділового спілкування. Значення морально-психологічного клімату в колективі та його вплив на формальні й неформальні стосунки в колективі. Головні принципи ділових стосунків та необхідні індивідуально-психологічні якості викладача вищої школи. Специфіка взаємовідносин у педагогічному колективі.	7	10
9	Наукова діяльність як атрибут професійної діяльності педагога у вищому навчальному закладі. Елементи наукової рефлексії в структурі діяльності педагога.	7	11
10	Культура спілкування: поняття, ознаки, структура, функції. Моральні принципи і норми спілкування. Діалог як основна форма спілкування. Антикультура в спілкуванні: «дефектні рівні» та «бар'єри» спілкування.	7	11
Разом		78	106

5.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться наступні завдання:

1. Зробіть педагогічний аналіз наступних висловів:

- *Дій так, щоб ти завжди відносився до людства... як до мети, і ніколи не відносився б до нього, як до засобу* (І. Кант);

- *Лише той Учитель, хто живе так, як навчає* (Г. Сковорода);

- *Якби хто-небудь спитав, як би я міг в короткій формі означити суть мого педагогічного досвіду, я би відповів, що як можна більше вимог до людини, і як можна більше поваги до неї* (А. Макаренко);

2. Запропонуйте найбільш дієві шляхи щодо вдосконалення ефективності професійної етики у вашому закладі вищої освіти.

3. Складіть перелік професійно-етичних питань, які постають у зв'язку із сучасними тенденціями в соціальній та освітній сферах?

4. Напишіть роздуми, що, на Вашу думку, обмежує, а що заохочує сучасного педагога до творчості?

5. Спробуйте себе в ролі автора «Етичного кодексу ученого України». Вкажіть 5 найважливіших, з вашої точки зору, положень як стартових.

6. Опишіть картину відомого художника, яка відповідає вашій особистості, використовуючи професійну термінологію.

7. Чи існує зв'язок між поняттями «професійна етика», «обов'язок» та «відповідальність»?

Чи існує різниця в їх прояві у професійній діяльності взагалі та в педагогічній діяльності зокрема?

8. Розкрийте проблему добра і зла в ціннісному вимірі професійної діяльності педагога.

9. Скласти глосарій основних понять педагогічної етики.

10. На індивідуальному рівні підберіть декілька відомих афоризмів, які актуалізують проблему моральних вимог до діяльності педагога, визначить власне розуміння цих висловів.

11. Складіть етичний портрет викладача вищої школи.

12. Напишіть твір на тему «Авторитет педагога». Наведіть приклади прояву авторитету майстрів педагогічної діяльності.

13. Складіть власні правила спілкування викладача із здобувачами освіти.

14. Здійсніть аналіз сучасних тлумачень поняття «професійна етика».

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Технічні засоби. У разі дистанційного навчання для вивчення дисципліни необхідне забезпечення такими технічними засобами, як: технічні засоби передачі навчальної інформації; технічні засоби контролю знань; технічні засоби самонавчання; допоміжні технічні засоби.

Обладнання.

Необхідним обладнанням для вивчення дисципліни є: комп'ютерні та предметні комплекси (в т.ч. робочі місця викладача і студента); навчальна техніка в номенклатурі (принтер, сканер, проектор тощо); програмно-методичні комплекси (комп'ютерні навчальні програми) з кожної навчальної дисципліни; мереживне та телекомунікаційне обладнання; екранно-звукові засоби навчання.

Програмне забезпечення.

Необхідним програмним забезпеченням для вивчення курсу «Професійна етика» є: системне, прикладне та інструментальне/сервісне програмне забезпечення.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Підручники і посібники

1. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
2. Ваколя З.М., Кухта М.І. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Професійна етика». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 31 с.
3. Дудник Н.В. Педагогічна етика : навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 120 с.
4. Етика ділового спілкування : навч. посіб. для ВНЗ / В. Г. Воронкова та ін. Львів : Магнолія 2006, 2017. 311 с.
5. Професійна та педагогічна етика: навч.-метод. посіб. / О.О. Базалук, О.П. Кравченко, Л.М. Харченко. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : «Видавництво КСВ»,2019. 85 с.
6. Професійна етика вищої освіти: навч. посіб./ А. П. Алексеєнко, К. І. Карпенко, Л. О. Гончаренко, В. В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 232 с.

Допоміжна література

1. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування : навч. посіб. для ВНЗ (рекомендовано МОН України). Київ, 2019.
2. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / К. А. Іванова та ін. НФаУ. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. 316 с.
3. Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 288 с.
4. Молчанова А.О. Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога: посібник. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2013. 150 с.
5. Навч. посіб. з курсу „Професійна етика вищої освіти” для осіб, що навчаються в магістратурі за спец. «Педагогіка вищої школи». / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко та ін. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.
6. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / за ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
7. Педагогічна культура : навч. посіб. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. Харків :НФаУ, 2013. 156 с.
8. Психологія спілкування : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка. Харків: НФаУ, 2018. 140 с.
9. Сюта Г.М., Бибик С. П. Сучасна ділова культура. Усне і писемне спілкування. Київ, 2019.
10. Хоружа Л. Етична компетентність учителя як основа реалізації гуманістичної

парадигми освіти. Шлях освіти. 2013. № 3. С. 27–33.

11. Якушева А. Значущі якості особистості педагога / А. Якушева // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2013. № 6. С. 88.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Бібліотека методичних матеріалів для освітян. Всеосвіта. <https://vseosvita.ua/library>
2. Вчитель у мережі. URL: <https://sites.google.com/site/ulejconf>
3. Етичний кодекс ученого України. Постанова загальних зюлорів НАН України 15.04.2009, № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
4. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL : <http://znannya.info>
5. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Комплекс моральних обов'язків. URL: http://zib.com.ua/ua/125930-scho_rozumiti_pid_profesynoyu_etikoju_ta_dobrochesnistyu_v_.html
7. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
8. Педагогічна етика та професійна свідомість. URL: <http://osvita.ua/school/upbring/1074>
9. Професійна етика. URL: <http://medbib.in.ua/professionalnaya-etika.html>
10. Освіта. URL: <http://osvita.ua>
11. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
12. Студія онлайн-освіти EdEra. URL: <https://www.ed-era.com/>

13. Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)